

EL QUIXOT A SANT MAGÍ

M. Teresa Pintó i Cornellana

2005: 400 anys de l'escriptura del Quixot. Fa 400 anys que el Quixot va estar a Cervera i encara no ho hem celebrat. Anys enrera ens visitava Ferran el Catòlic i anys després Felip V. Entremig el Quixot.

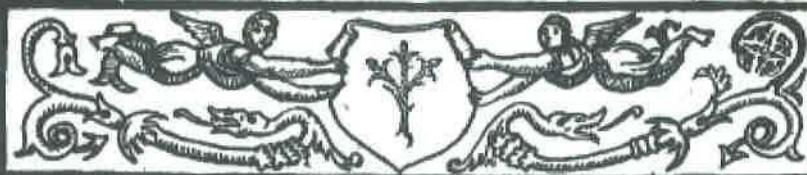
Els amics del barri de Sant Magí ho han constatat i aquí es fa una breu crònica de la seva visita a la Cervera del segle XVII.

El Quixot i Sancho deixen Lleida i Tàrrega i després de pernoctar en el castell dels Saportella, comencen el camí cap a Cervera. El Quixot llavors es queda impressionat per les muralles i per aquella tan noble vila '*á la que pronto le cabría el honor de albergar al más noble, grande y valeroso caballero andante, que han visto y verán todos los tiempos*'. El Quixot i Sancho no van passar desapercebuts '*uno, con tanta armadura y el otro, vistiendo colete y tocado con sobrero calañés, tan fuera de uso en Cataluña*'. Se celebraven unes festes per haver recuperat la relíquia del Santíssim Misteri. Qui eren aquells visitants? Hi havia comentaris de tot tipus: un guerrer que venia a participar de la festa, un príncep que peregrinava amb motiu d'alguna promesa feta al Sant Misteri... Però Cervera com és habitual no era aliena a la cultura. Fins i tot *maese Gomis*, '*prestigioso rapador*', el barber, tenia un llibre imprès on s'explicaven els fets i gestes d'aquest gran cavaller. El Quixot, després de sentir-se molt ben tractat, li va prometre que quan arribés a Barcelona el faria Arxiver de la Corona com a mínim.

Un dels episodis més memorables és la participació en la batalla naval. Sancho ja va explicar '*como creía, y en este caso, el tiempo viene a*

Primer libro
d' Sendas d' Olvido
o Don Quijote en
tierras Leridanas:
escrito y publicado
por J. Salat Fornells
m. xliii.

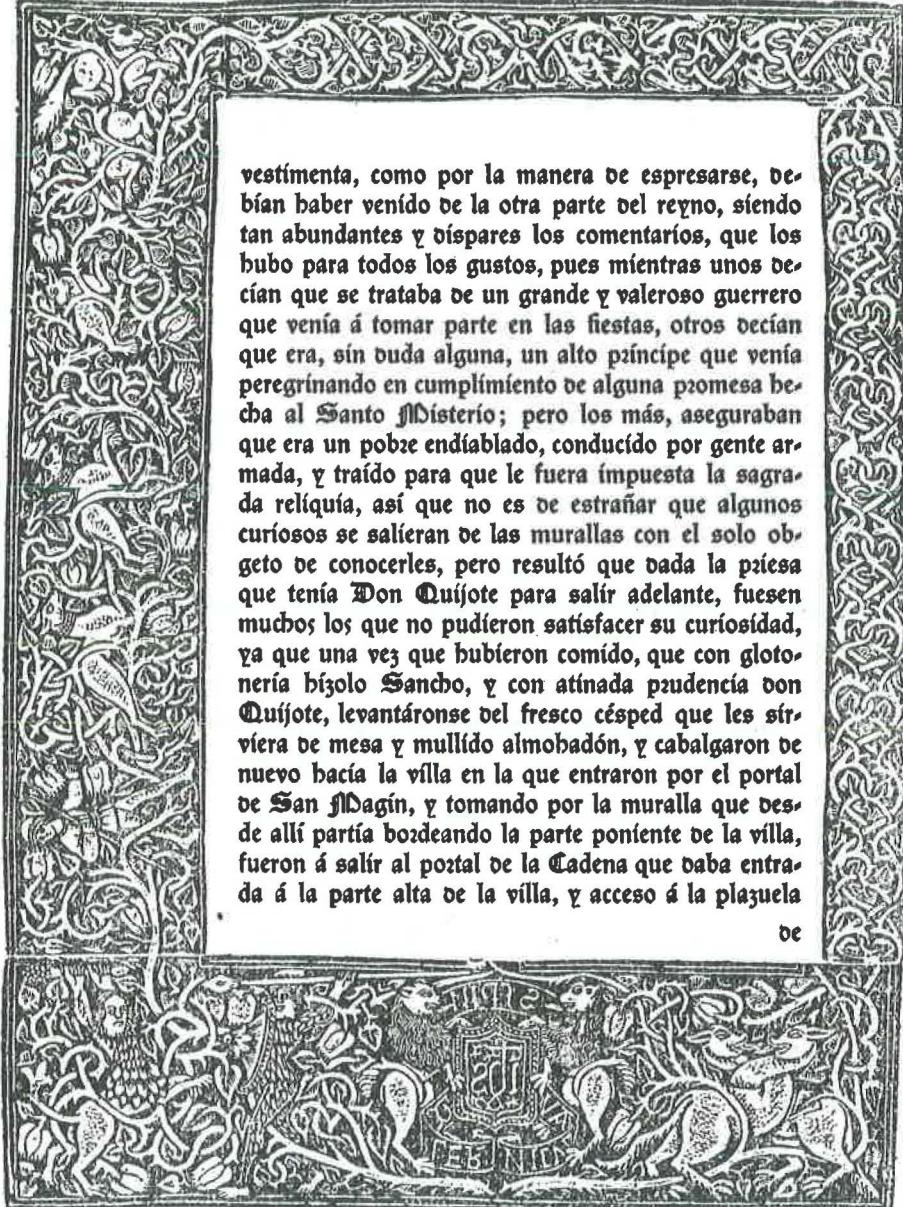

dar la razón, en Cervera no tan solo no había puerto de mar, ni tan siquiera agua para abrevar á las caballerías'. Però després de presenciar la comitiva de soldats, genets, cavallers, galera real amb soldats, mariners i remers, '*imaginóse Don Quijote que realmente era verdad lo que veía y tuvo muy por cierto de que Cervera había tener un grandísimo puerto de mar*', i aleshores el Quixot es va sentir tan involucrat que '*salgo á pelear aunque sea contra el turco y la morisma entera*'. Arriba el moment de la batalla davant el castell. Acaba de manera certament desastrosa.

Però tornem a l'inici de la història. Paraules majors. El Quixot va cavalcar cap a Cervera entrant pel portal de Sant Magí. Des d'allà, va resseguir el camí per la muralla. Aquest fragment de muralla entre Sant Magí i Santa Anna era el més ben construït i uniforme, massís, repartit per torres de planta quadrada. Del Portal de Sant Magí o Portal de la Vall hauria passat pel Portal d'en Rius fins arribar al Portal de Santa Maria o de la Cadena, on acaba el carrer Major i que donava entrada a la part alta de la vila, i accés a la plaça de Santa Anna. Aquest portal era de pedra, amb arc dovellat i una torre quadrada a cada costat. Damunt l'arcada del portal hi havia la imatge de Santa Maria. El portal no tenia portes, només unes cadenes, motiu pel qual s'anomenava també portal de la Cadena.

No ens consta si el Quixot va anar en pelegrinatge al santuari de Sant Magí de la Brufaganya amb preveres per implorar auxili diví a causa de la manca de pluges. Tampoc sabem si va participar en els fervorosos cultes a Sant Magí, que tenien lloc abans de l'actual església a la del Convent de Frares Predicadors (Sant Domènec), dita vulgarment del Roser.

Després d'imaginar-nos les aventures del cavaller manxec a les nostres terres, resta confessar senzillament que tot és ficció. La ficció d'un *divertimento literari*, que el cerverí Josep Salat Fornells va publicar l'any 1944 en un enginyós llibre, recreant el camí que hauria pogut fer el Quixot per terres lleidatanes: '*una fantasía Cervantista*', en pròpies paraules de l'autor:

vestimenta, como por la manera de expresarse, debían haber venido de la otra parte del reyno, siendo tan abundantes y dispares los comentarios, que los hubo para todos los gustos, pues mientras unos decían que se trataba de un grande y valeroso guerrero que venía á tomar parte en las fiestas, otros decían que era, sin duda alguna, un alto príncipe que venía peregrinando en cumplimiento de alguna promesa hecha al Santo Misterio; pero los más, aseguraban que era un pobre endiablado, conducido por gente armada, y traído para que le fuera impuesta la sagrada reliquia, así que no es de extrañar que algunos curiosos se salieran de las murallas con el solo obgeto de conocerles, pero resultó que dada la presa que tenía Don Quijote para salir adelante, fuesen muchos los que no pudieron satisfacer su curiosidad, ya que una vez que hubieron comido, que con glotonería hizo Sancho, y con atinada prudencia don Quijote, levantáronse del fresco césped que les sirviera de mesa y mullido almohadón, y cabalgaron de nuevo hacia la villa en la que entraron por el portal de San Magín, y tomando por la muralla que desde allí partía bordeando la parte poniente de la villa, fueron á salir al portal de la Cadena que daba acceso á la plaza de la villa,

de

**PRIMER LIBRO D' SENDAS D'OLVIDO O DON QUIJOTE EN
TIERRAS LERIDANAS: ESCRITO Y PUBLICADO POR J. SALAT
FORNELL S. M.C.M.XLIII**

Sens dubte, un *divertimento* literari que mereixia ser escrit, tal com assenyala Carles Cepero en el pròleg: ‘*Yo creo que, enamorado el autor de tu genio eterno, dióse a una labor de ropavejero de pergaminos / con perdón / y, andando entre rancios desvanes de pensamientos y meditaciones, halló un manuscrito desprendido de la mítica valija literaria de Cervantes. Había rodado por el polvo de todos los caminos, sobre el suelo de la indiferencia y el olvido, hasta que una mano piadosa lo recogió y parió de nuevo.*’

L’obra es va imprimir a Artes Gráficas Prunés de Cervera (antiga impremta Salat). La portada és de Joan Martorell Puigdomènech.

Aquest “Any del Llibre i la Lectura” és lícit que la llibertat en la lectura i en l’escritura impregni les pàgines de qualsevol espai literari amb la llum de la consciència del poder de la imaginació i, en aquest cas, també sedueixi l’escenografia argumental de la història de la nostra ciutat. Només sabem una cosa certa: si el Quixot hagués visitat Cervera hauria triat entrar pel Portal de Sant Magí.

